

Hlas Nového Mesta

Ročník XXII. ČASOPIS OBYVATELOV MESTSKEJ ČASTI BRATISLAVA – NOVÉ MESTO, OKTÓBER 2012

Žiakov víтали vynovené školy

Upršané rallye veteránov

Rodina v bielych plášťoch

Kuchajda zmenila tvár na nepoznanie

Milí Novomešťania,

dovoľte, aby som sa dnes zvlášť prihovoril našim seniorom pri príležitosti nadchádzajúceho Mesiaca úcty k starším.

Október, jeden z posledných mesiacov roka, hoci už trochu chladný, skrýva v sebe osobité čaro. Lesy a parky sú plné pestrých farieb. To príroda očakáva príchod zimy a márnotratne plytvá krásou. Mnohí zastaneme v nemom obdive a zamyslíme sa. Podobne ako ročné obdobia plynie aj ľudský život. Spomienky, to sú tie pestré listy. Najkrajšie prežité roky, ale aj ťažké, smutné obdobia. Každý z nás je svojím spôsobom pútnikom na ceste.

Rok 2012 vyhlásili za Európsky rok aktívneho starnutia a solidarity medzi generáciami. Objavujú sa podnety a nápady, rozličné spôsoby a formy, ako starším ľuďom umožniť starnúť aktívne, a teda oveľa príjemnejšie. Máme predsa možnosti, ako seniorom upraviť bývanie, uľahčiť pohyb a komunikovanie, slovom, máme informačné, dopravné i technické vymoženosti, aké minulé generácie nepoznali.

Ak starším ľuďom trochu pomôžeme, opäť sa dokážu zaradiť do spoločenského diania, poznávať nové veci, zvýšiť svoju sebestačnosť, nezávislosť. Opäť sa môžu venovať práci, vďaka ktorej sa človek cíti užitočný pre druhých. Ak množstvo starých ľudí vo svete vzrastá, nemusí to byť hrozba. Starí ľudia nie sú „záťaž“, ako to niektorí mladší vnímajú. Len treba vytvoriť podmienky, v ktorých sa uplatnia. Síl majú už menej, no o to viac skúseností a zručností zbieraných po celý život. To sú hodnoty, ktoré treba postaviť do služieb spoločnosti - vymyslieť, ako na to ísť. Kurzy zlepšovania pamäti či ovládania počítačov, ktoré sme v septembri naštartovali v Novom Meste, sú len jednou z tisícich možností.

Milí naši seniori, želim vám v mene poslancov a pracovníkov úradu, nech je vaša jeseň plná farieb - tá tohtoročná i jeseň vášho života.

Vladimír Margolien

Z obsahu čísla:

Župa na učiteľ'ov myslí

str. 5

Mladé stromy potrebujú starostlivosť

str. 7

Zelená pre seniorov

str. 9

Keď ide o život, rozhodujú minúty

str. 10

Druhý dych industriálnych stavieb

str. 14

Parčík na Hálkovej vyvolal spomienky

str. 16

Obálka:
Hodové viazanie hroznového venca na snímke Františka Rajeckého

Vydáva Miestny úrad Bratislava – Nové Mesto,
IČO: 00603317

Adresa: Miestny úrad Bratislava – Nové Mesto,
Junácka 1, 832 91 Bratislava,
tel.: 02/4925 3136, redakcia: hlas@banm.sk,
inzercia: tlac@banm.sk, www.banm.sk
Mesačník, dátum vydania 28. 9. 2012,
obyvateľom mestskej časti sa distribuuje bezplatne.

Redakčná rada:

Predseda: Mgr. Rudolf Kusý,

podpredsedníčka: Ing. Jana Škutková,

šéfredaktor: Vladimír Margolien,

členovia: Ing. Branislav Feješ, JUDr. Tomáš Korček,

Ing. arch. Otto Novitzký, Mgr. Marek Tettinger,

tajomník: Mgr. Ján Borčin.

Jazyková úprava: PhDr. Viera Vojtková.

Grafická úprava: Martin Lovas.

Tlač: WELTPRINT, s.r.o. **Náklad:** 23 200 výtlačkov.
Číslo 10/2012. EV 3920/2009

S odchodom do dôchodku sa u mnohých starších ľudí prudko zúži okruh priateľov a známych spomedzi bývalých kolegov. Zhoršený zdravotný stav potom človeka neraz pripraví aj o kontakt s ľuďmi, s ktorými kedysi športoval, chodil na túry, hubárčil alebo navštevoval koncerty. Zo dňa na deň sa môže ocitnúť medzi štyrmi stenami. Veľmi vtedy ocení, ak má pri sebe najbližších, rodinu – deti a ich deti. Spoločenstvo, do ktorého patrí trvalo a môže sa oprieť o jeho solidárnosť. No najmä podieľať sa na jeho radoostiach. Tak ako rodina na snímke z nedávneho víťania najmladších Novomešťanov – toto dieťa svorne sprevádzali dve generácie a tešili sa z jeho veľkého dňa.

Predstavujeme členov miestneho zastupiteľstva

V pravidelnej novej rubrike budeme postupne predstavovať ľudí, ktorých ste si zvolili do miestneho zastupiteľstva ako svojich zástupcov za jednotlivé politické strany alebo ako nezávislých kandidátov. S presvedčením, že sú to tí praví, ktorí majú chuť i schopnosti pracovať v rozličných oblastiach nášho každodenného života v Novom Meste na všeobecný prospech. Každý z poslancov postupne dostane priestor v našom časopise, aby sa mohol bližšie predstaviť, napísať, čo už pre nás urobil, na čom pracuje a čo v najbližšom období ešte plánuje. Lepšia informovanosť o pracovnom zameraní členov miestneho zastupiteľstva vám pomôže obracať sa so svojimi námetmi a požiadavkami na správnych ľudí. A po uplynutí volebného obdobia ich potom aj správne ohodnotiť...

Katarína Augustinič (SaS)

Som vaša miestna, ale aj mestská poslankyňa. Je to moje prvé volebné obdobie. Úprimne ma teší dôvera, ktorú ste mi ako moji voliči vložili do rúk a veľmi si ju vážim. Zaväzuje ma vykonávať svoj mandát

čo najlepšie a najsvedomitejšie.

Keďže som vyštudovaná dopravná inžinierka, v mestskom zastupiteľstve pôsobím v dopravnej komisii a tiež v Dopravnom podniku Bratislava. V rámci našej mestskej časti participujem na tvorbe novej parkovacej politiky.

Doprava je jednou z oblastí života

v meste, kde má Bratislava naozaj veľké nedostatky. Verím, že sa nám do konca volebného obdobia podarí skonsolidovať, a hlavne skvalitniť mestskú hromadnú dopravu, opraviť viac ciest a zlepšiť možnosti parkovania pre našich rezidentov. Veľa závisí od financií, a tých je žalostne málo, preto hľadáme cesty ako situáciu riešiť.

Druhá oblasť, ktorej sa venujem, je moja srdcovou záležitosťou, pretože sama mám malú dcérku. Myslím si, že v našej mestskej časti by sme pre mladé rodiny mali robiť viac. Spolu s rodinným centrom Kramárik pracujeme na otvorení novomestského rodinného centra. Bude to priestor, kde sa rodičia so svojimi deťmi budú môcť stretávať v príjemnom prostredí, vymieňať si skúsenosti, radiť

sa s odborníkmi z oblasti psychológie, pedagogiky a výživy.

Rovnako chcem na jeseň pokračovať v organizovaní bezplatných bábkových predstavení pre našich najmenších. Dokonca svojou troškou pomáham rodiny zakladať, keďže pôsobím aj ako sobášačka. Je to krásna práca s množstvom milých zážitkov.

Budem rada, ak mi budete adresovať svoje nápady, podnety alebo problémy, ktoré vás trápia. Nech sa páči môj mail: katarina.augustinic@strana-sas.sk

S mnohými z vás som sa už stretla a myslím, že vždy sa nám podarilo veci vyriešiť alebo pohnúť dopredu. Som predsa vaša poslankyňa, a teda som tu pre vás.

Katarína Augustinič

Novomestských prváčikov víтали vynovené školy

„Poriadne som ani nespál, stále som sa kotúľal po posteli,“ hovorí malý Novomešťan Matej.

V spánku mu bránili myšlienky na veľký deň, ktorý ho ráno čakal. Patrí k 337 deťom, ktoré nastúpili do prvého ročníka ôsmich základných škôl spravovaných bratislavskou mestskou časťou Nové Mesto. V mnohých školách čakalo žiakov hneď niekoľko novinek – v škole Za kasárňou napríklad nové osobné šatňové skrinky, na Riazanskej vymalované steny, nové lavice a multimediálna učebňa.

Na obidvoch školách otvoril školský rok 2012/2013 starosta Nového Mesta Rudolf Kusý. „Prvé dni sú najdôležitej-

šie pre vytvorenie dobrého vzťahu ku škole, k vzdelávaniu, k spolužiakom. Držím vám všetkým palce a želám, aby sa vám v škole páčilo,“ prihovril sa starosta prváčikom zo školy Za kasárňou, ktorú pred rokmi navštevoval aj on sám. Riaditeľ školy Milan Ščasný prvákom prisľúbil: „Budeme sa snažiť, aby celý ten dlhý čas bol pre vás plný zážitkov, pekných chvíľ a milých úsmevov.“ Prvákom spríjemnil prvý deň v škole aj darček od novomestskej samosprávy – čítanka Domček, domček, kto v tebe býva? Ďalší ich čakal už v najbližších dňoch – vzdelávací výlet do bratislavskej zoo. Mestská časť pomohla rodičom pr-

vákov aj finančne, poskytla im jednorazový príspevok 35 eur na nákup aktovky a školských potrieb.

Ján Borčín

Najmladší i najstarší sa zišli v Stredisku kultúry

V stredu 12. septembra mohli návštevníci Strediska kultúry na Vajnorskej ulici predstavovať ideálny vekový priemer Novomešťanov. Dopoludnia predstavitelia mestskej časti privítali novorodencov a popoludní pripili na zdravie jubilan-
tom, ktorí sa dožili krásneho veku.

Za posledné tri mesiace pribudlo v Novom Meste 41 chlapcov a 39 dievčat. Starosta Rudolf Kusý odovzdal rodičom

Štvorročná Ali na svoju sestričku Anetku nedá dopustiť

Dnešní otcovia nemajú problém s opaterou novorodencov

finančný dar vo výške 200 eur, mamičky si uctil ružou a deťom venoval pozornosť od mestskej časti. Zaželať drobčekom dobré zdravie a rodičom veľa radosti i trpezlivosti pri ich výchove, pretože - ako dodal - o pár rokov aj z dnešných starostí budú spomienky na krásne chvíle.

Medzi jubilantmi sme privítali 13 oslávencov, ktorí prekročili deväťdesiatku. Dvom najstarším dámam, pani Štefánii Moravčíkovej a pani Viere Starej, chýba do stovky už len päť rokov. Prítomní hostia si zaspomínali na mladosť pri veselých muzikálových a operetných melódiách. „Bohatstvo Nového Mesta je v ľuďoch, ktorí tu žijú. Odovzdávate múd-

Muzikálové a operetné melódie zaspievali jubilantom Petra Záhumenskú a Peter Šubert

rosť a skúsenosť mladším a my vám chceme starostlivosťou a láskou splácať dlh, ktorý voči vám máme,“ prihovril sa starosta seniorom.

Jana Škutková
Snímky František Rajecký

Starosta osobne zagrataloval pani Moravčíkovej, najstaršej dáme prítomnej na podujatí

80 nových miest v materskej škole

V Novom Meste pribudnú od novembra štyri triedy v Materskej škole na Pionierskej ulici, pre škôľkarov sa tak vytvorí 80 nových miest. Škôľka, ktorá v minulosti fungovala ako súkromná, sa stane vysunutým pracoviskom Materskej školy na Sibírskej ulici. „V školskom roku 2012/2013 prijme jedenásť novomestských materských škôľ 274 detí. Deti z našej mestskej časti sme pre nedostatok miesta nemuseli odmietať, mohli sme prijať všetky, ktoré dosiahli vek troch rokov a rodičia požiadali o ich umiestnenie,“ uviedol hovorca Marek Tettinger.

Novomestská samospráva v minulosti nerušila materské školy a celkovú kapacitu sa snaží prispôbovať potrebám obyvateľov. (red)

Bezpečne do školy

Znova sa otvorili brány škôl a deti sa vrátili ku každodenným povinnostiam. Žiaľ, neraz zabúdajú byť opatrní na cestách.

Krajské riaditeľstvo Policajného zboru v Bratislave pripravilo dopravno-bezpečnostnú akciu, počas ktorej príslušníci polície dohliadali na dodržiavanie pravidiel cestnej premávky v bezprostrednom okolí základnej školy. V piatok 7. septembra od 7.15 do 8. h príslušníci Policajného zboru v Bratislave III spolu so svojimi kolegami z dopravnej polície rozdali žiakom pri škole na Cádrovej ulici reflexné prvky.

Upozorňovali ich pritom na dôležitosť dodržiavania pravidiel bezpečnosti na cestných komunikáciách.

Kpt. Patrícia Šikelová

Bratislavský kraj zvýši pedagógom platy, ponúka aj ubytovanie pre učiteľov

V rozpočte na rok 2013 plánuje Bratislavská župa vyčleniť na platy učiteľov 300 tisíc eur, čo je trojnásobne viac než v tomto roku. Peniaze budú použité na zvýšenie plátov všetkých zamestnancov - pedagogických i nepedagogických, ktorí pôsobia na školách BSK. Financie budú školám pridelovať podľa rôznych kritérií, napr. podľa kvality školy, výsledkov či schopnosti riaditeľov získať pre školu prostriedky z iných zdrojov. BSK má vo svojej zriaďovateľskej pôsobnosti 58 stredných škôl, kde pracuje 2657 ľudí, z toho 1924 učiteľov.

„Urobili sme experiment. Od januára sme zvýšili platy riaditeľom škôl v prie-

mere o 14 percent. V rozpočte župy sme na to vyčlenili 100 tisíc eur. Toto opatrenie smerovalo k tomu, aby riaditelia našli rezervy, úspory a boli motivovaní zvýšiť platy učiteľom. Podľa výsledkov za prvý kvartál sa našimi opatreniami podarilo zvýšiť platy v priemere o 20 eur mesačne všetkým zamestnancom na našich školách,“ priblížil bratislavský župan Pavol Frešo. Začiatkom tohto roka tak bola priemerná mesačná mzda 714 eur. V budúcom roku by sa podľa odhadov župy mala táto suma zvýšiť v priemere o ďalších 10 eur. Cieľom je priblížiť mzdy učiteľov priemerným platom v národnom hospodárstve.

Kraj v tomto roku spustil aj projekt učiteľských bytov, záujemcom ponúka ubytovanie v existujúcich zariadeniach. „Mladé rodiny a mladých učiteľov chceme sociálne stabilizovať. V našich internátoch máme v súčasnosti ubytovaných vyše sto pedagogických a nepedagogických zamestnancov,“ spresnil Frešo. Sú ešte voľné kapacity. Nájomné sa pohybuje od 33 eur do 160 eur podľa vybavenosti, podmienok a kvality ubytovania.

Bratislavský kraj okrem toho ponúka aj ďalšie výhody, a to príplatok do 50 eur pre telocvikárov za mimoškolské športové aktivity. Zapojených je 37 škôl v pôsobnosti BSK. V tomto roku je na projekt rozpočtovaných 18 500 eur. Tento projekt realizuje Bratislavský kraj ako jediný spomedzi všetkých žúp.

(mr), snímky BSK

Župná jeseň opäť priblíži špecifiká a tradície kraja

Obyvatelia a návštevníci Bratislavského kraja môžu spoznať ďalšie špecifiká regiónu a zažiť tradičnú atmosféru. Druhý ročník podujatia Župná jeseň odštartoval v sobotu 15. septembra v rekreačno-oddychovom priestore Kuchajda. Počas jesene až do decembra sa budú konať ďalšie kultúrno-spoločenské akcie v rámci kraja. Vyvrcholením bude aj tento rok Župná zabíjačka.

„Štartujeme už druhý ročník projek-

tu Župnej jesene. Tak ako vlni aj tento rok chceme predstaviť regionálne tradície a špeciality. Verím, že podujatie bude aspoň také úspešné ako minulý rok,“ povedal župan Pavol Frešo.

Kuchajda žila kultúrou, návštevníci ochutnali čerstvé sedliacke posúchy, trdelníky, bratislavské pivo, med, víno, ovocné šťavy, cigánsku a iné mäsové výrobky. Pripravené boli aj ukážky ľudovej tvorby, keramika či majolika.

V pätnástich stánkoch sa prezentovali viaceré obce BSK so svojimi akciami v rámci Župnej jesene. Sú to napríklad Dni zelá v Stupave, Sološnický krumplový deň, Hasprunský dubák, Jablkové hodovanie, Deň horného Podunajska a Župné Vianoce v Stupave. (mr)

Aby vo sviatočné dni neboli osamelí

Štedrý večer pre osamelých dôchodcov býva v Novom Meste pravidelne a aj tohto roku sa s predstaviteľmi mestskej časti a samosprávy stretnú pri slávnostnom stole.

Pracovníci oddelenia sociálnych služieb miestneho úradu **vyzývajú osamelých dôchodcov – obyvateľov našej mestskej časti, ktorí žijú v domácnosti sami, sú bezdetní, bez partnerov a najbližšej rodiny a majú záujem zúčastniť sa na tomto spoločenskom podujatí, aby sa prihlásili.**

Prihlásiť sa treba do 21. novembra 2012 na oddelení sociálnych služieb (Junácka 1, 3. poschodie, číslo dverí 307), a to buď osobne, alebo telefonicky (na tel. čísle

49 253 130), prípadne mailom (socialne@banm.sk). Od každého dôchodcu sa bude požadovať vyplnené vyhlásenie, kde uvedie svoje osobné údaje – dátum narodenia, adresu, číslo OP a stav, okrem toho stručne údaje o deťoch a prípadných súrodencoch. Tlačivo dostane na spomenutom oddelení,

dá sa stiahnuť aj z webovej stránky miestneho úradu.

Vladimíra Janovičová

Vianočné prilepšenie k dôchodku

Starosta mestskej časti Rudolf Kusý poskytne osamelým obyvateľom aj v tomto roku jednorazovú finančnú výpomoc na vianočné sviatky. Môžu ju získať dôchodcovia s výškou dôchodku do 340 eur. Zájemcovia o finančný príspevok musia predložiť doklad o dôchodku zo sociálnej poisťovne platný pre rok 2012 a do 31. októbra 2012 vypísať krátku žiadosť na Miestnom úrade Bratislava – Nové Mesto, Junácka č. 1, na oddelení sociálnych služieb, 3. poschodie, č. dverí 309.

Gabriela Vojtechová

Polícia pripravuje osvetu

Preventívna informačno-osvetová akcia KRIMI-INFO-STÁNOK sa realizuje každoročne v spolupráci Krajského riaditeľstva Policajného zboru a Okresného riaditeľstva Policajného zboru v Bratislave III v priestoroch obchodného centra Polus City Center. Aj tohto roku sú pripravené v stánku s označením Polícia rôzne propagačné materiály pre dospelých i mladších návštevníkov. Prítomní policajti v uniformách upozornia občanov na najčastejšie formy a spôsoby páchania trestnej činnosti i na možnosti ochrany života, zdravia a majetku. Veľkému záujmu detí aj dospelých sa teší vystavená policajná technika.

Patrícia Sikelová

KRIMI-INFO-STÁNOK môžete navštíviť v týchto termínoch:

10. októbra od 14.30 do 18. h
14. novembra od 14.30 do 18. h
5. decembra od 14. do 18. h
(automobil a motorka Polícia)

Mestská časť BANM ponúka na prenájom:

1. Kancelárske priestory v administratívnej budove na Háľkovej č. 11

Na 3. poschodí:

kancelária č. 315 (13,4 m²)

kancelária č. 316 (29,97 m²)

Kancelárie sú spojené, prenajímajú sa ako celok.

Na 4. poschodí:

kancelária č. 403 (14 m²)

kancelária č. 416 (15,63 m²)

kancelária č. 417

(60,28 m², tri spojené miestnosti)

Cena za prenájom kancelárií:

68 €/m² za rok + cena služieb

2. Skladovacie priestory v krytoch civilnej obrany

Kryty CO sa nachádzajú v suterénoch obytných domov, preto prevádzka skladu nesmie byť rušivá. K dispozícii sú plochy od 70 do 210 m².

Cena za prenájom krytov CO: 20 €/m² za rok

Bližšie informácie získate na MÚ Bratislava – Nové Mesto na Junáckej č. 1, na oddelení správy bytov a nebytových priestorov, tel.: 02/ 49 253 318, 44 258 426, 44 258 427.

ZBER STARÝCH SPOTREBIČOV

Elektrické spotrebiče nepatria do kontajnera. Na sobotu 27. októbra 2012 pripravil Miestny úrad BANM v spolupráci so spoločnosťou ENVIDOM bezplatný odvoz starých spotrebičov z domácností. Čo treba urobiť v prípade záujmu?

Telefonicky (na číslach 49 253 381, 49 253 182, 49 253 208) alebo e-mailom (na adresách banovemesto@stonline.sk, zp@banm.sk) nahlásite nasledovné údaje:

1. typ a počet spotrebičov, ktoré potrebujete odviezť,
2. vaše meno, priezvisko, presné bydlisko a telefonický kontakt.

Elektroodpad musí byť v deň zberu vyložený vo vchode bytového domu alebo za bránou rodinného domu už o 9. h ráno, pričom nesmie stáť na verejných priestranstvách a na ulici. V priebehu dňa je potrebné umožniť pracovníkom vstup do týchto priestorov. Zne-senie spotrebičov z bytov, pivníc a povál si obyvatelia musia zabezpečiť svojpomocne. Elektrospotrebiče

nie je vhodné vykladať skôr, aby sa predišlo vytvoreniu skládok odpadu.

Údaje môžete nahlasovať do 24. októbra 2012, telefonicky počas úradných hodín MÚ, e-mailom kedykoľvek do tohto termínu.

Ak by sa NAHLÁSENÝ odvoz neuskutočnil **27. 10. 2012 do 16. h**, kontaktujte v priebehu polhodiny spoločnosť ENVIDOM, tel. 0911 250 211. Volajte prosím až po tomto termíne!

ZBER DOMOVÉHO ODPADU S OBSAHOM ŠKODLIVÍN

Bratislavský magistrát v súčinnosti s mestskou časťou a spoločnosťou ARGUSS zabezpečujú prevzatie škodlivého odpadu od občanov (nie podnikateľov). Odpad môžete odovzdať **13. októbra 2012 v areáli EKO – podniku VPS na Račianskej č. 28, od 8. do 10. h**. Prebrať budú staré náterové hmoty, odpadové rozpúšťadlá, pesticidy, oleje a tuky, batérie a akumulátory, žiarivky a odpad obsahujúci ortuť, staré chlad-

ničky, mrazničky, vyradené elektrospotrebiče. Tekutý odpad musí byť prinesený v uzavretých obaloch, maximálne 5 kg od jednej osoby.

Obyvatelia Bratislavy - nepodnikatelia môžu bezplatne odovzdávať domový odpad s obsahom škodlivín aj v stredisku Marius Pedersen, a.s., Stará Vajnorská cesta 6 v Bratislave, v pracovných dňoch od 8. do 16. h, tel. 0902 947 870.

Spoločnosť ARGUSS zabezpečuje nakladanie s odpadmi aj pre podnikateľov, bližšie informácie poskytnú na tel. číslo 02/555 65 632.

Rozmiestnenie kontajnerov – oprava

V septembrovom čísle sme uverejnili tabuľku s rozpisom pristavenia veľkorozmerných kontajnerov v rámci jesenného upratovania. Na stojisko **Tomášikova č. 50 – Koloseum** bude kontajner pristavený **v utorok 16. októbra 2012** (a nie v sobotu 6. 10., ako uvádzala tabuľka). Redakcia sa za chybu ospravedľňuje.

Za náhradnú výsadbu zodpovedá investor

Počas nedávneho horúceho a suchého leta sa viacerí občania obrátili na pracovníkov miestneho úradu s upozornením, že v okolí ich bytových domov vysychajú

Strom pred novostavbou na Račianskej v náročných podmienkach neprežil. O nový sa musí postarať ZIPP

mladé stromy. Pracovníci oddelenia životného prostredia a územného plánovania na miestnom úrade (ŽPaÚP) preverili stav zelene a o posúdenie a spoluprácu požiadali aj odborníkov zo špecializovaných záhradníckych organizácií. Potvrdilo sa, že v niektorých prípadoch nešlo o vysychanie, ale o prirodzený obranný

mechanizmus stromov, ktoré v horúčave zhadzujú listy, čím brzdia proces odparovania vody.

Spomínané oddelenie však kontroluje aj zdravotný stav mladých stromčiek, ktoré boli vysadené ako náhradná výsadba za stromy odstránené zo stavebných pozemkov. Aj keď sa výrubu stromov pri stavebnej činnosti niekedy nedá vyhnúť, zákon číslo 543/2002 Zb. z. o ochrane prírody a krajiny predpisuje stavebníkom zabezpečiť primeranú náhradnú výsadbu zelene. Prihliada sa

Pred ZŠ Riazanská vyschol strom z náhradnej výsadby, ktorú zabezpečil Kaufland

Výsadbu náhradných stromov musí nanovo zrealizovať aj investor Letná rezidencia

Na potrebu zabezpečiť novú výsadbu za suché stromy na Riazanskej a Račianskej ulici upozornila naša mestská časť hlavné mesto v zastúpení GIB

pritom na druh stromov, ich vek, obvod kmeňa, umiestnenie aj zdravotný stav. „Všetky skutočnosti starostlivo vyhodnotíme a žiadateľovi o výrub predpíšeme, akú zeleň musí vysadiť. Ak nie je možné vysadiť stromy a kríky na jeho vlastnom pozemku, určíme iné vhodné miesto. V takom prípade je stavebník povinný postarať sa o zeleň počas prvých troch rokov. Ak ani to nie je možné, dohodneme finančnú náhradu a získané prostriedky využijeme na ošetrovanie zelene,“ hovorí Mgr. Adriana Kmeťková, pracovníčka oddelenia ŽPaÚP. Nie je výnimkou, že stromčeky v náročných podmienkach neprežijú a investor musí zabezpečiť výsadbu opakovane. „Stav zelene pravidelne kontrolujeme a investorov vyzývame, aby si svoju povinnosť splnili,“ dodáva Mgr. Kmeťková.

Jana Škutková, snímky autorka

Ak spozorujete, že aj vo vašom okolí vyschol strom, pomôžte nám, ak to nahlásite na zelenej linke 02/4925 3221.

Psičkári budú upratovať park na Ľudovom námestí

Jeseň sa už tradične nesie v znamení brigád. Jednu z nich organizujú psičkári z Ľudovej štvrte. Uskutoční sa v sobotu 6. októbra od 10.00 hod. v parku na Ľudovom námestí.

A prečo práve psičkári? „Psičkári sú často označovaní za tých, ktorí po svojich zverencoch neupratujú a nechávajú neporiadok. Chceme aj takto dokázať, že to nie je pravda a že väčšina z nás je zodpovedná voči prostrediu, v ktorom žijeme,“ hovorí organizátorka brigády Andrea Vítková, ktorá je poslankyňou miestneho zastupiteľstva v bratislavskom Novom Meste.

Organizátori však vyzývajú, aby sa do brigády zapojila aj širšia verejnosť, nielen majitelia psov, ale aj obyvatelia okolitých domov. „Chceme vyčistiť celú Ľudovú štvrť, okolie domov, ulice. K dispozícii budú

kontajnery na odpad,“ dodáva Andrea Vítková.

Park na Ľudovom námestí je jedným z miest, ktoré nechýba v plánoch novomestskej samosprávy. O jeho budúcnosti a plánovanej revitalizácii budú môcť občania diskutovať priamo so starostom Nového Mesta Rudolfom Kusým hneď po skončení brigády. Všetci sú srdečne vítaní! (bor)

Upršané rallye veteránov

Historické automobily a motocykle stáli v tú septembrovú sobotu na parkovisku pred naším miestnym úradom ako vojaci, či skôr ako vyumývaní vyslúžilci, každé úplne iné. Najstaršie vozidlá pochádzali z tridsiatych rokov minulého storočia, najmladšie zo sedemdesiatych.

Odlišuje sa siedmy ročník Danubia okruhu v niečom od minulého? - spýtala som sa riaditeľa organizačného výboru Vladimíra Hašku.

„Ani nie,“ odvetil, „len jeho trasa s prejazdovými kontrolami je, samozrejme, iná. Odtiaľto povedie do centra Bratislavy, potom zamierime k Devínu. Popoludní sa vraciame, cieľom bude Bastion pub

na Šancovej, kde odznie aj vyhodnotenie súťaže.“

Počasie tohto roku Medzinárodnému veterán rallye nežičilo. Ani na novomestskom štartovisku neobdivovali vozidlá toľkí diváci, koľkí by určite prišli v slnečný deň.

„Ešte horšie je to pre súťažiacich,“ vraví Vladimír Haška. „Už ráno mi volali – motocyklisti, vozidlá kabrio, teda otvorené, ale najmä účastníci z Rakúska, že ak bude pršať, neprídu. Majú obavy, riziká na mokrej vozovke sú vyššie. Najmä pre motocyklistov, na koľajach a vyznačených priechodoch sa im šmýka.“

Čo váš Veteran Car Club, rozrastá sa?

„A viete, že áno? Pribudli nám dvaja noví členovia. Jeden sa prisťahoval z Nemecka aj so svojím veteránom, ďalší kúpil staré auto a zrenovoval ho.“

Koníček pre technicky tvorivých pracantov

Petržalčan Jozef Klokner vraví, že s motocyklom-veteránom pochádzajúcim od-

kiaľsi od Novote jeho rodina vyrastala a ďalej vyrastá. Vozieval deti, teraz vozi vnukov - starý motocykel je jednoducho člen rodiny, súčasť ich života. S jeho garážovaním mal vraj problémy - voľný kútik pre historické vozidlo sa ľahšie nájde na vidieku než v Petržalke.

Vzbudzujete pozornosť, keď idete na svojej motorke?

„Áno, neraz si všimnem, že autá spomaľujú, keď idú popri mne, raz takmer došlo ku kolízii, keď si ktosi chcel vyfotografovať môj stroj z idúceho auta, a vodič za ním na spomalenie nereagoval.“

Prvá motorka sa mu viac-menej rozpadla, tak chodil po Slovensku, skúpil zopár starých vrakov, dobré časti vypieskoval, ošetril, a z nich potom poskladal tú dnešnú.

„Asi dva roky som ju skladal. Keď mám chvíľu voľného času, tak idem a pracujem na nej.“

Má to vraj svoje čaro.

Kradnú sa aj veterány

Agronóm Peter Gáži, špecialista na vinohradníctvo z obce Častá v okrese Pezinok, vlastní vozidlo Fiat Campagnola, vyrobené pre taliansku armádu a NATO roku 1955. „Kamaráti mi ho doviezli z Talianska pred ôsmimi rokmi ako hromadu šrotu,“ vraví. „Renovoval som ho od roku 2008 do roku 2011. Voz bol rozobratý, všetko

vypieskované, vyvarené, ošetrované, natreté, motor bol pretesnený, ložiská v prevodovkách a diferenciáloch vymenené. Niektoré veci sú nové, niektoré sa len opravili.“

Je obdivuhodné, že ako poľnohospodár ste to všetko zvládli. Máte na to azda nejaké predošlé vzdelanie?

„Nemám. Poľnohospodári musia dokázať všetko, aj keď si ľudia robia z nich posmech, že sú to hnojári.“

Keby vám niekto to auto ukradol, čo by ste cítili?

„Mám ho dobre zabezpečené. A nebolo by to jednoduché, lebo motor sa nedá len tak ľahko natočiť, kto nie je znalec, musel by ho naložiť na odťahovačku.“

A asi by ho ľahko vypátrali, však?

„Ľahko, lebo na Slovensku sú dnes tuším len dve takéto autá. Zloděj by si ho musel dať do obývačky. Ale niekedy sa aj veterány kradnú. Ako? Kradnú sa tatársky, pragovky, aerovky - autá, ktorých sa vyskytuje viac a dajú sa k nim vyrobiť falošné papiere. Asi pred štyrmi rokmi ukradli manželom z Brna pri Liptovskom Mikuláši starú Tatru 75 aj s príviesom. Vtedy bol ministrom obrany pán Kašický, to je môj štvrtý sused, tak sa podarilo rýchlo dať pátranie do pohybu a auto sa do večera našlo v jednej liptovskej stodole.“

Fiat Campagnola pána Gážiho je vybavený dieslovým motorom, ťahajú všetky kolesá, má redukciu a uzáver diferenciálu. V Bratislave tieto jeho danosti majiteľovi veľmi nepomôžu, lepší je skôr v terénnych jazdách, napríklad na Záhorí. Sem-tam sa potom vraj objaví aj nejaká cena.

A už je tu naplánovaný čas odštartovať - 10.30 h. Tohto roku odnával štart každému z tridsiatich siedmich historických vozidiel hovorca mestskej časti Marek Tettinger. Do posledného auta si prisadol i so synčekom, ktorého mal v sobotu zrejme na starosti, a sprevádzal kolónu na vymedzenej trase. Šťastnú cestu! Viera Vojtková

Snímky Marek Tettinger

Oberačky sa začínali v Bratislave

Kalendár ohlasuje prichádzajúcu jeseň, začína sa obdobie slávností súvisiacich so zberom hrozna.

Na svahoch novomestských viníc dozrievajú sladké bobule ako prvé v Malokarpatskom regióne, oberať tu začali o týždeň skôr než v neďalekom Pezinku či Modre.

„Prvá zmienka o pestovaní viniča v Malých Karpatoch pochádza z čias panovania rímskeho cisára Marca Aurelia, prvý zachovaný písomný záznam je z 13. storočia. Dôkazom vysokej kvality tunajšej produkcie je Donačná listina, ktorou Mária Terézia potvrdila súhlas s dodávkami frankovky modrej na cisársky dvor,“ uviedol Milan Drobný, predseda poľnohospodárskeho družstva Bratislava Vinohrady, počas slávnosti viazania hroz-

nového venca, ktorá 7. septembra predznamenala záver kultúrneho leta.

Napriek stáročnej histórii to vinárstvo na Slovensku nemá dnes jednoduché. V tvrdej konkurencii južných krajín Európskej únie, do ktorých smerujú štedrejšie dotácie, môžu naši pestovatelia a producenti vína presvedčiť len vysokou kvalitou. Zameriavajú sa na najvhodnejšie odrody tohto regiónu a zo svetových súťaží si prinášajú medaily predovšetkým za vynikajúce druhy bieleho vína. Družstvo Bratislava Vinohrady obhospodaruje v súčasnosti približne 60 hektárov, čo je už len zlomok niekdajšej výmery, no jeho predseda je optimistom.

Tradičný hroznový veniec pomohli upliesť dievčence z folklórneho súboru Čechinka a novomestskí mladí muži ho za sprievodu hudby a spevu preniesli z Kuchajdy do kostola na Teplickej ulici. Po večernej svätej omši tu pán farár Bukovský požehnal novej úrode i obyvateľom a návštevníkom mestskej časti.

Starosta Rudolf Kusý pozval účastníkov na malé pohostenie, a potom i na víkendové podujatie, ktoré bohatým spoločenským programom zakončilo Novomestské kultúrne leto.

Jana Škutková,
snímky František Rajecký

Zelená pre seniorov

Počítač v mobile, či fotoaparát s počítačom? Technológie prenikajú do nášho života takou rýchlosťou, že neraz ani mladšie ročníky nestíhajú držať krok s vývojom. O to zložitejšie je to pre seniorov, ktorí už nemajú s technikou kontakt vo svojom zamestnaní. Možnosti komunikácie, zábavy, získavania informácií či vybavenia mnohých vecí cez internet sú však práve pre túto vekovú kategóriu mimoriadne atraktívne. Aj preto hľadá miestny úrad možnosti, ako vybaviť kluby dôchodcov výpočtovou technikou a naučiť s ňou ľudí pracovať. Vďaka podpore z nadácie Orange sa v septembri podarilo zrealizovať tri kurzy počítačovej zručnosti pre seniorov. Skupiny po ôsmich účastníkoch využili počítačovú učebňu v knižnici na Pionierskej ulici, kde sa im počas otvorenia prihovril starosta Rudolf Kusý: „Naučte sa využívať to, čo potrebujete práve vy. Kurz vám otvorí nové dvere do nepoznaných svetov a obohatí váš život.“

V polovici septembra sa začala aj séria

kurzov, ktorá sa zameriava na precvičenie pamäti a uchovanie duševnej sviežosti do vysokého veku. Počas dvanástich cvičení zvládnu ich účastníci techniky na lepšie zapamätávanie a presvedčia sa, že úbytok pamätových schopností je možné obmedziť primeraným využívaním pamäti.

Finančné prostriedky získané z grantu Zelená pre seniorov od nadácie Orange umožnili navyše zakúpenie dvoch osobných počítačov, ktoré doplnia vybavenie klubov dôchodcov.

Jana Škutková

Radost' zo záhrady

Členovia klubu dôchodcov zo Športovej ulice usporiadali výstavku svojich pestovateľských úspechov. Dvanásť usilovných záhradkárov sa pochválilo plodmi i liečivými bylinkami, o ktoré sa po celý rok s láskou starali. „Dosiahnuť tohto roku dobrú úrodu bolo mimoriadne ťažké,“ zhodli sa viacerí. „Počas horúceho a suchého leta bolo treba neustále polievať a pôda sa ťažko obrábala.“ O to sladšie sú však bobuľky hrozna, ktorému teplo prospelo – krásny strapec dlhý 32 cm lákal farbou i vôňou. (jš)

Ked' ide o život, rozhodujú minúty

Na Slovensku zomrie ročne okolo 10 000 ľudí na náhle zlyhanie srdca. Ide o neočakávanú zmenu srdcovej činnosti, ktorá vedie k bezvedomiu a zastaveniu dychu. Schopnosť poskytnúť rýchlu prvú pomoc môže rozhodnúť o živote alebo smrti našich blízkych. Málokto si však pamätá zásady, ktoré sa naučil v škole či počas vodičského kurzu, preto nezaškodí malé zopakovanie.

K životu nevyhnutne potrebujeme kyslík. V pľúcach sa okysličuje krv, ktorá vďaka činnosti srdca „transportuje“ kyslík všetkým bunkám ľudského tela. Na jeho nedostatok sú najcitlivejšie práve mozgové bunky. Vydržia bez kyslíka približne päť až šesť minút, potom už nastanú v organizme nezvratné zmeny. Ak zistíme, že niekomu zlyhalo dýchanie alebo krvný obeh, musíme okrem privolania záchranej služby okamžite zabezpečiť umelé dýchanie (okysličovanie krvi) a nepriamu masáž srdca (distribúciu okysličenej krvi do organizmu).

Veľkou pomocou pre laikov, ale aj zdravotníkov je automatický externý defibrilátor (AED), ktorý výrazne zvyšuje šancu na záchranu. Už sme o ňom písali. Mestská časť Bratislava – Nové Mesto nainštalovala tri takéto prístroje na verej-

chrannej služby. V prípade, že môžeme použiť automatický externý defibrilátor, riadime sa po jeho otvorení hlasovými pokynmi, prístroj nám presne povie čo treba robiť a bude nás bezpečne viesť.

Ako pomôcť dieťaťu

V prípade, že je postihnuté dieťa, postup bude len mierne odlišný. Po zistení, že dieťa nedýcha, urobíme päť záchranných vdychov a začneme s nepriamou masážou srdca a umelým dýchaním tak ako pri dospelom človeku. Záchrannú službu voláme až po jednej minúte. U detí je totiž veľký predpoklad úspešného oživenia. Najčastejšou príčinou zlyhania životných funkcií je u nich dusenie.

Môže sa stať, že postihnutý bude mať ústa znečistené krvou, prípadne zvratkami, alebo má poranenia v oblasti úst a my z hygienických a fyzických dôvodov nemôžeme vykonávať umelé dýchanie. V takom prípade robíme len nepriamú masáž srdca až do príchodu špecializovanej pomoci.

Umelé dýchanie a masáž srdca je dobré občas prakticky trénovať na špeciálnych počítačových trenažéroch. Sú k dispozícii na kurzoch prvej pomoci, ktoré pre laikú, ale aj odbornú verejnosť organizuje napríklad Slovenský Červený kríž.

Martin Nýdr

Snímky František Rajecký

ných zhromaždiskách – v tržnici na Trnavskom mýte, na dolnej stanici lanovky na Železnej studničke a na Kuchajde. Ak sa ocitnete v situácii, že môžete pomôcť zachrániť život, neváhajte ich použiť.

Pripomeňme si správny postup pri záchrane dospelého človeka:

1. Jemným zatrasením a oslovením zistíme, či je človek pri vedomí a nejde len o spánok. Ak nie je pri vedomí, kričíme o pomoc a pokúsime sa zistiť, či dýcha.

2. Postihnutému mierne zakloníme

hlavu, priložíme ucho k jeho ústam a očami sledujeme činnosť hrudníka. Položíme mu na hrudník ruku a asi desať sekúnd počúvame a sledujeme, či sa nadýchne. Ak nie, zavoláme záchrannú zdravotnú službu na telefónnom čísle 155. Jednoduchšia je situácia, ak nám niekto prišiel na pomoc. Vtedy poveríme volaním záchranej služby pomocníka a ak je v blízkosti inštalovaný automatický externý defibrilátor, požiadame, aby ho priniesol.

3. Postihnutú osobu položíme na pevnú podložku, ak má na sebe hrubšiu vrstvu oblečenia, obnažíme hrudník a začneme s oživovaním. Klakneme si k zachraňovanému človeku z jednej strany na úroveň jeho ramien a hranou dlane s vystretými rukami začneme stláčať stred jeho hrudnej kosti do hĺbky 5-6 cm s frekvenciou 100 - 120 stlačení za minútu. Týmto spôsobom uskutočníme 30 stlačení. Následne mu zakloníme hlavu, zapcháme nosné dierky a urobíme dva plynulé vdychy do jeho úst. Ak máme k dispozícii resuscitačné rúško (je bežnou výbavou lekárníciok), použijeme ho.

Postup opakujeme až do príchodu zá-

Poznáte signály civilnej ochrany?

Keď sa napoludnie vo vašom okolí rozozvučia sirény, viete, či ide o haváriu, alebo len o skúšku zariadenia? O spôsobe vyhlasovania poplachu vie väčšina ľudí pomerne málo. Napriek tomu, že ide o ich vlastnú bezpečnosť a haváriu veľkých priemyselných podnikov v našom meste nemožno vylúčiť, ľudia zvuk sirén neraz ignorujú.

Akustické preskúšanie zariadení civilnej ochrany sa vykonáva dvojminútovým stálym tónom v plánovaných termínoch. Sirény sa môžu rozozvúčať aj mimo obvyklých termínov, napríklad pri cvičeniach väčších firiem. V takom prípade je obyvateľstvo vopred informované prostredníctvom miestnych informačných prostriedkov.

Poplach, alebo skúška?

Skúška sirén sa spravidla uskutočňuje v druhý piatok v mesiaci presne o 12. h. Nikdy sa nerobí v noci ani v dňoch pracovného pokoja. Pri skúške sa ozve dvojminútový neprerušovaný tón.

Výstražný signál, ktorý oznamuje všeobecné ohrozenie, sa ohlasuje dvojminútovým kolísavým tónom. Ak ide o ohrozenie vodou, ozve sa šesťminútový stály tón. Po zvukovom signáli nasledujú informácie o tom, čo sa stalo. Môžu byť prenášané miestnym rozhlasom, priamymi pokynmi, v prípade potreby môže informovať aj polícia za pomoci megafónov. Ohlasuje sa aj koniec ohrozenia, a to dvojminútovým stálym tónom sirény.

Rozália Müllerová

Pojazdná ambulancia pre bezdomovcov

Domov sv. Jána z Boha v Novom Meste je denným centrom rehole Milosrdných bratov pre ľudí bez domova, kde sa môžu umyť, najesť, vymeniť si obnosené šatstvo či dať si ošetriť úraz, a získajú tu aj istú sociálnu pomoc. Jeho pracovníci dostali cenný dar – mobilnú ambulanciu vybavenú na základnú lekársku pomoc, ktorá roky slúžila v centre Mníchova. V Bratislave pojazdná lekárska služba tohto typu doteraz chýbala, cieľom je, aby sa vozidlo čo najskôr uviedlo do každodennej praxe. Žiada si to jednak administratívne opatrenia (takáto forma pomoci nie je zatiaľ na Slovensku legislatívne ani ekonomicky pripravená), jednak dobrovoľníkov – lekárov a zdravotníkov, ktorí by boli ochotní obetovať, povedzme, jeden večer v týždni na službu v pojazdnej ambulancii. Zmyslom je nielen ošetrovanie ľudí z ulice, odkázaných na cudziu pomoc, ale aj ochrana ostatných obyvateľov pred nákazlivými chorobami. Podľa správ z Mníchova počet ľudí bez domova, ktorí takúto pomoc potrebujú, v priebehu rokov rapídne klesol. Dúfajme, že to tak bude aj u nás. Pravda, zabezpečiť ju v rámci celej Bratislavy by mohla len spolupráca rehole Milosrdných bratov s inými občianskymi združeniami a spoločnosťami, ktoré pracujú s bezdomovcami.

Andrea Eliášová

Mandala na Vydrici

Ak sa rozhodnete urobiť si v našom Lesoparku trocha dlhšiu prechádzku, odporúčam vystúpiť na konečnej zástavke autobusu 43 a pokračovať asfaltovou cestičkou. Po ľavej strane si môžete všimnúť starý strom, na ktorom sú dutiny po celej výške. Ďaľšie tu museli pracovať niekoľko rokov, aby ho dokázali takto pripraviť pre svoje hniezda a následne pre hniezda iných dutinových hniezdičov, ktoré takéto stavebné schopnosti nemajú.

Povšimnite si aj dva mohutné duby, ktoré stoja pri studničke. Krásny pohľad na schopnosť prírody vytvoriť si estetický priestor pre prameň. Za touto studničkou už vstupujete do lesa, do jeho tóni, do kúzla vtáčieho spevu. Na konci lesíka postojte na mostíku a započúvajte sa do šumu Vydrice.

Uprostred toku si tu Vydrica vytvorila malý ostrovček, na ktorom vyrástla krásna papraď. Bola som tam niekoľkokrát, považovala som to za samozrejmé. Až koncom apríla som si všimla, že okolo paprade je vytvorený kamenný kruh. Niekoľko toto miesto inšpirovalo - zostúpil do potoka, pozbieral kamene a okolo paprade vytvoril ohrádku v podobe mandaly. Keď som tam bola v lete, k malému kruhu pribudol väčší, papraď už rástla vo väčšej záhradke. Prekvapujúci obraz ma zaujal.

Začíname sa meniť? Dokážeme z prírody nielen ťažiť, využívať ju, ale aj s ňou

spolupracovať, precítiť ponúknutú príležitosť na jej estetické dotvorenie? Nevie, kto bol ten človek, ktorý vytvoril toto krásne prírodné dielko. Určite ale patrí k tým, ktorí chodia do prírody po inšpiráciu, hľadajú v nej vyššie duchovné hodnoty. Je potešiteľné, že takýchto ľudí je medzi nami už viac. Dôkazom je aj veľká mandala vo Weitovom lome na Devínskej kobyli. Chodí sa sem cvičiť, tancuje sa tu. Priestor na oddych a duchovné povznesenie si našli ľudia už aj v Sivých skalách.

Odnášam si z týchto miest dobrý pocit, pocit uspokojenia, spolupatričnosti s tými, ktorí majú prírodu radi, cítia k nej

hlbokú úctu a dokážu sa jej poďakovať za všetko, čo nám poskytuje.

Ohlásí sa nám 'architekt' mandaly na Vydrici? Povie nám, čo plánuje v prírode urobiť na budúce? Prihlási sa aj tí, ktorí chodia cvičiť do Weitovho lomu a požívajú nás medzi sebou?

Ďakujem všetkým, ktorí sa k okolitej prírode začínajú takto správať.

Blážena Schenková, snímka autorka

Rodina v bielych plášťoch

Dnes vám predstavíme významnú lekársku rodinu, ktorá žije i pracuje v našej mestskej časti. Univerzitnú profesorku MUDr. Ivetu Šimkovú, CSc., profesora MUDr. Petra Šimka, CSc. a synov MUDr. Lukáša a MUC. Kristiána, ktorí kráčajú v ich šlapajach. Podrobné vymenovanie odborných funkcií a pedagogických či spoločenských postov rodičov a prehľad výsledkov ich bohatej výskumnej a publikačnej činnosti by zabrali podstatnú časť vymedzeného priestoru, a tak nám azda odpustia, že sme sa usilovali priblížiť ich skôr z ľudskej stránky. Pri našom rozhovore napokon biele plášte, ako vidíte, nemali...

Začnime predstavením a malou sondou do vašich životopisov. Zaujímá nás, či vaša špecializácia je dielom náhody, vyústením nejakej zhody okolností, alebo ste mali osobitný záujem práve o tú oblasť medicíny, ktorej sa každý z vás už roky venuje.

I. Šimková: Pracujem už štvrtstoročie na Kardiologickej klinike Lekárskej fakulty Slovenskej zdravotníckej univerzity v Národnom ústave srdcových a cievnych chorôb tu na Kramároch ako klinický kardiológ a vysokoškolský pedagóg. Kardiológia, „kráľovná v internej medicíne“, ma fascinovala od začiatku. Cesta k nej nebola priama, trvala niekoľko rokov, ale vďaka tomu som dnes bohatšia o skúsenosti z viacerých oblastí interného lekárstva.

P. Šimko: V súčasnosti som prednostom Kliniky úrazovej chirurgie Lekárskej fakulty SZU a UNB v nemocnici na Kramároch, kde máme takmer 60 lôžok a asi 25 lekárov a venujeme sa najmodernejším typom ošetrovaní úrazov v rámci Slovenska. Úrazovú chirurgiu som chcel robiť odjakživa. Aj neurochirurgia ma kedysi zaujímala, ale keď som končil na lekárskej fakulte, našťastie tam nebolo miesto. Lebo keď to teraz porovnávam, tu som oveľa spokojnejší.

Starší syn Lukáš vyštudoval na lekárskej univerzite vo Viedni. Dnes už pracuje v ružinovskej nemocnici u primára Košťála a venuje sa chirurgii ruky a plastickej chirurgii, pri ktorých by chcel aj zotrvať. Kristián, predseda Spolku medikov na Lekárskej fakulte SZU, je vo štvrtom ročníku a tvrdí, že teraz konečne robí čosi, čo ho zaujíma - spojenie manuálneho s vysoko intelektuálnym je vraj výborná vec.

Myslíte si, že na najčastejších diagnózach vašich pacientov sa podpisuje aj súčasný životný štýl na Slovensku?

I. Šimková: Áno, choroby ako vysoký krvný tlak, komplikácie aterosklerózy - srdcový infarkt či porážka sú následkom nepriaznivých vplyvov dnešného života s pracovnými, často až existenčnými

stresmi, s nesprávnymi stravovacími a režimovými návykmi a postihujú čoraz mladších jedincov. V južnej Európe, kde sa vo všeobecnosti konzumuje zdravšia strava a panuje voľnejšie životné tempo - južania nie sú takí uponáhľaní ako my - majú ľudia oveľa lepšiu prognózu z hľadiska srdcových a cievnych ochorení.

P. Šimko: Z hľadiska mojej disciplíny je moderná doba charakteristická priam epidémiou úrazov. Stále ich pribúda a aj u nás sú čoraz mladší pacienti. Rýchle motorové vozidlá, adrenalínové športy, paraglajding... Úrazy sú stále ťažšie a liečba náročnejšia, nákladnejšia. Kde boli kedysi jednoduché zlomeniny, dnes sú to zložité zlomeniny. A čo sa týka úmrtí a trvalých následkov, u mladších sú úrazy výrazne v popredí - asi do štyridsiatich rokov. Až staršie ročníky viac umierajú na tzv. civilizačné choroby.

Obaja spájate svoju prax s pedagogickou činnosťou. Robíte to radi - alebo len preto, že je to nevyhnutné? Nemáte niekedy pocit, že tá dvojkoľajnosť triešti vaše sily?

I. Šimková: Naopak, ak chcem odovzdať poznatky ďalej, musím ich dokonale ovládať. Preto ma pedagogická kariéra núti stále sa zdokonaľovať v klinickej praxi a naopak. Všade vo svete sa práve na klinickej akademickej pôde poskytuje najkvalitnejšia zdravotná starostlivosť, na nej sa totiž koncentrujú experti v danej oblasti. My s manželom sme od začiatku chceli pracovať aj vedecky, podieľať sa na výskume, a to sa dá len na klinikách, kde liečime pacientov na základe najnovších výstupov vedy a výskumu. Príprave na prednášky, výskumu a publikovaniu musíme potom obetovať hodne voľného času.

So zreteľom na vývoj v medicíne nás zaujíma, či vidíte dnešnú výchovu lekárov ako veľmi odlišnú od ich výchovy v minulosti. Dalo by sa povedať, v čom sú zmeny najvýraznejšie?

I. Šimková: Podľa mňa je to neporovnateľné. Vývoj vo výchove kopíruje moderné trendy v medicíne, mladých vychovávame v duchu aktuálnych výdobytkov medicíny.

P. Šimko: Áno, medicína napreduje milovými krokmi, učí sa to najmodernejšie, najnovšie. Zásadne sa však zmenil štýl učenia - kedysi boli len skriptá, knihy, poznámky... Dnes majú lekári k dispozícii prinajmenšom množstvo informačných technológií - pre nich sú samozrejme veci, ktoré sme my ako študenti vôbec nepoznali. A vzdelávanie mladých, to nie sú len lekári, sú to aj doktorandi, o ktorých sa treba starať, postgraduálne vzdelávanie. Každý, kto sa chcel stať špecialistom v našich odboroch, strávil s nami nejaký čas na našej zdravotníckej univerzite. Veď niekedy päť rokov priniesie podstatné zmeny.

Kedysi napríklad pacienti s poranením panvy či chrbtice preležali v nemocnici mesiace. Dnes sú k dispozícii špeciálne implantáty, vďaka ktorým môžu opustiť lôžko po niekoľkých dňoch. Je to pre všetkých neporovnateľný komfort, okrem toho sa tak vylučujú komplikácie súvisiace s dlhým ležaním.

I. Šimková: U nás je to podobné, keď mnohé závažné choroby srdca liečime katetrizačnou metódou. Napr. otvoriť koronárnu cievu, to bol kedysi operačný výkon s dlhým pobytom v nemocnici, dnes je to záležitosť na pár dní. Vďaka moderným technológiám a vysokej odbornej úrovni našich lekárov.

Vaším synom ste boli zrejme dobrými životnými vzormi, keď si obaja vybrali vašu profesiu. Otázka je, či dokážete oceniť, čo všetko v rodine lekárov získali.

Kristián: Uvedomujem si to. Pojmy, ktoré spolužiaci počujú prvý raz, sú pre mňa z domu už dávno bežné. A nielen pojmy.

Lukáš: Určite je to takto oveľa jednoduchšie, je to pre nás benefit. Človek za tie roky nadobudne globálny pohľad na vec. Musím však povedať, že spočiatku nás rodičia od štúdia medicíny odhovárali.

V máloktovej rodine sa vyskytuje taká presila lekárov ako u vás. Môžete nám aspoň trochu priblížiť, k čomu to vedie? Či napríklad pri večeri prevažuje konverzácia na medicínske témy, alebo je naopak „zakázaná“, lebo každý chce mať doma už

konečne pokoj od pracovných problémov?

P. Šimko: Pre mňa to nie je problém, tiež som mal oboch rodičov lekárov - otec bol onkológ, matka výskumnícky virológ, takže som vyrastal v atmosfére plnej cudzích slov podobne ako naši synovia. U nás, keď prideme domov, každý porozpráva, čo všetko ten deň absolvoval a čo bolo zaujímavé, čo operoval, akých zložitých pacientov sme riešili. Myslím, že odborná diskusia nás všetkých posúva dopredu.

I. Šimková: Pre nás dvoch je medicína zamestnaním, povolaním, koníkom, ale sčasti aj vyplnením voľného času. Obaja sme ako mladí mali množstvo služieb, neraz aj dobrovoľných. Keď mám ťažkého pacienta, tak je pre mňa celkom prirodzené, že ho idem pozrieť aj cez víkend - ak sme v Bratislave. Synovia žili v tejto atmosfére, takže sa nikdy nebránili práci pre pacienta ani službám vo voľnom čase. A mňa naplňa uspokojením práve to, že sa nám bez problémov podarilo skĺbiť prácu lekára s rodinným životom, s výchovou detí a ďalšími záujmami.

Lukáš: Áno, doma sa bavíme obvykle o medicíne. Len jeden čas, keď brat špekuloval, že pôjde študovať právo, som sa obával, o čom sa potom budeme zhovárať. Našťastie ho to rýchlo prešlo...

Kristián (ospravedlňujúco): To som bol ešte veľmi malý.

S Novým Mestom sú tak či onak spojené osudy všetkých členov tejto rodiny. Aj keď pre spoločný život sa manželia rozhodli kedysi na lyžiach, na Chopku, ako prezradila pani profesorka. Lyžovanie u nich naďalej zostalo obľúbeným spôsobom spoločného trávenia voľného času. Veď najmä chirurgovia potrebujú na svoju prácu dobrú telesnú kondíciu. Okrem toho stojí u Šimkovcov veľmi vysoko v prioritách

voľného času umenie a hudba. Doktor Šimko kedysi vraj pomáhal s aparátúrou hudobníkom, dnes už známym a populárnym, keď zamladi trénovali na Ahoji. A tak spomínajú Kolibu, kde odjakživa behali, lyžovali, prechádzali sa, spomínajú letnú Kuchajdu, kam chodili plávať. Nakoniec sa však reč zakaždým zvrtnie na Kramáre - to je ohnisko, okolo ktorého sa ich životy krútia najintenzívnejšie. Zároveň jedným dychom vravia o tom, že je to jedno z najväčších bohatstiev Nového Mesta, bašta slovenskej medicíny.

„Keď v Prahe vyslovíte slovo Kramáre, všetci vedú, že ide o bratislavskú lokalitu, „zdravotnícky kopec“ s vysokou koncentráciou ústavov a odborných pracovísk, s množstvom odborníkov a vysokou úrovňou poznatkov,“ vraví profesorka Šimková. Osobne by ju potešila plánovaná dostavba pavilónu detskej kardiológie v Národnom ústave srdcových a cievnych chorôb, kde pôsobí. Významne by sa zlepšili podmienky starostlivosti nielen o malých pacientov, ale aj o dospelých s vrodenými chybami srdca - problematika, čo jej leží na srdci.

„V Rakúsku som prišiel do nemocnice, o ktorej som si myslel, že je nová,“ dopĺňa obraz o pochmurnejšie odtiene prof. Šimko. „Potom som s hrôzou zistil, že má už 21 rokov. Nikde to však na nej nebolo vidieť, lebo bola starostlivo udržiavaná. U nás to, žiaľ, nemožno povedať ani o jednej. Celý náš „zdravotnícky kopec“ by si zaslúžil údržbu.“

Napriek všetkému máme u nás v mnohých odboroch poznatky na úrovni prinajmenšom európskej, teda skvelých odborníkov, ale zároveň i lekárov, pre ktorých je služba pacientovi životnou náplňou.

Viera Vojtková,
snímky František Rajecký

Druhý dych industriálnych stavieb

Industriálne stavby nemusia byť len ošarpané staré budovy, ktoré nám miznú pred očami. Môžu sa stať obľúbeným miestom oddychu, príjemným pracovným priestorom, vyhľadávaným cieľom turistov alebo nezabudnuteľnou školou – takmer čímkoľvek, čo v danej oblasti chýba. Niektoré z vyslúžilých industriálnych stavieb, ktoré dostali druhú šancu a stali sa nositeľmi unikátnych architektonických myšlienok, predstavíme v tomto prispevku.

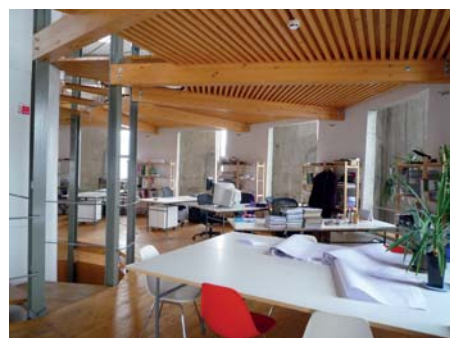
Nemusíme za nimi cestovať ďaleko. Nevšedný príklad adaptovanej vodnej veže z roku 1906 na architektonický ateliér nájdeme priamo v Novom Meste v bývalom areáli Dynamitovej továrne na Nobelovej ulici (dnes Istrochem). Dovnútra hlavy stavby, kde kedysi bý-

Karpát. V opustenom areáli bývalej Nobelovej továrne sa nachádza ešte jedna takáto veža - čaká na podobný vynikajúci nápad ako jej dvojníčka.

V minulom čísle sme spomínali, že na okraji priemyselnej zóny v Novom Meste sa nachádza stará tepláreň, ktorá svojím impozantným vzhľadom dominuje opustenému územiu. V Londýne má podobnú dominantnú polohu bývalá elektráreň na brehu Temže. Zvonka sa javí ako monumentálna industriálna stavba, vnútri však žije moderným umením. Túto gigantickú budovu zachránili pred zbúraním obyvatelia, ktorí protestovali proti developerskému zámeru asanovať ju. Nakoniec sa vypísala súťaž na prestavbu, ktorú vyhrala prestížna firma Herzog & de Meuron. Architekti tu vytvorili modernú galériu umenia, preslávenú po celom svete pod názvom Tate gallery. Dnes je jedným z najnavštevovanejších miest v Londýne.

Snímky: R. Vodný; A. Mansfeldová, repro z Průmyslové dedičství na hraně....

vala voda, sa pred rokmi nastahovala architektonická kancelária B.K.P.Š. Architekti do nej umiestnili dve podlažia kancelárskych priestorov vytvorených zaujímavým spojením drevených a kovových nosných prvkov. Pohodlný výťah je umiestnený v strede „nohy“ a okolo celej budovy sa ovíja ľahké kovové požiarne schodisko, z ktorého si možno vychutnať nádherný výhľad na južné svahy Malých

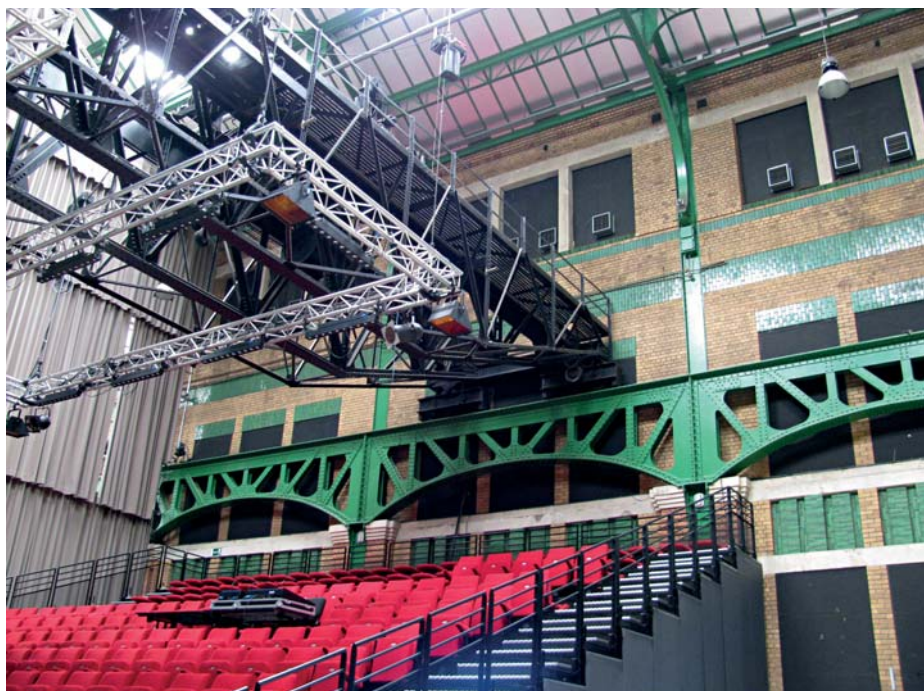

Opustené industriálne územia a železničné stanice sú vhodným miestom na vytvorenie parkov a zelene v prehustenom meste. V Novom Meste dnes napríklad vidíme, ako sa zo starej železničnej stanice Filiálka stala veľká zarastená lúka, ktorú často využívajú na prechádzky nielen psičkári. Prečo tomuto prirodzenému kolobehu nepomôcť? V Berlíne sa o to pokúsili a vznikol jedinečný park s mnohými atraktívnymi priestormi, nazvaný Natur-Park Südgelände. Staré koľajnice poslúžili na vytvorenie chodníka pre bežcov, nevyužívané rušne ako exponáty v prírode. Dnes v tomto unikátnom prostredí žije množstvo chránených druhov rastlín a živočíchov, ktoré nikde inde v Berlíne nenájdeme.

Industriálne stavby sú vhodné aj na

celkom odlišné funkcie, dokazuje to napríklad adaptácia nepotrebných elektrární v Gente (Belgicko) na interkultúrne

centrum s hudobnou školou. Veľkorysé priestory, ktoré tu zostali po výrobe, dostali umelecký nádych a slúžia ako kon-

certné, divadelné a tanečné sály. Bývalá elektráreň sa zmenila na originálne príjemné miesto kultúrnych stretnutí.

Vo svete nájdeme množstvo príkladov premeny starých fabriek na nezameniteľné miesta plné života, z ktorých dýcha história. Môžu slúžiť ako inšpirácia na adaptácie našich tovární, ktoré majú obrovský potenciál stať sa plnohodnotnou súčasťou súčasného životného prostredia.

Veronika Kvardová,

Katarína Šimončíčová ml.

Snímky autorky a literatúra:

Bartošová, N.; Hořícká, J.: *Průmyslové dědictví na hraně...*, ČVUT v Praze, 2011

Nevšedný darček – dejiny školy

Ján Danek: 120 rokov jednej základnej školy

Vydala Stredná odborná škola polygrafická, Bratislava 2012, 133 strán

Medzi publikácie, ktoré približujú dejiny Bratislavy 19. a 20. storočia, pribudla v júni t. r. publikácia o škole na Odborárskej ulici 2 (predtým v Gaštanovom hájiku), ktorá vznikla pred 120 rokmi pre deti zamestnancov bývalej Dynamitky a je súčasťou histórie mestskej časti Bratislava - Nové Mesto. Autor Ján Danek v šiestich kapitolách približuje podmienky jej vzniku a život na tejto škole od založenia až do súčasnosti. So zreteľom na dejiny mesta je najkonkrétnejšia a najhodnotnejšia piata kapitola – Pôsobenie a rozvoj školy v retrospektíve 120 rokov. V nej autor zachytil mená vyučujúcich, počet detí v jednotlivých ročníkoch, vyučovacie jazyky aj ďalšie aktivity a zaujímavosti zaznamenané vo veľmi vzácnom prameni – v kronikách školy od roku 1892.

Zo školských kroník, z ktorých J. Danek vychádzal, by sa dali doplniť i ďalšie zaujímavosti, ktoré v knihe nie sú uvedené. Ako príklad možno uviesť, že v rokoch 1903 - 1905 tu vyučoval náboženstvo slovenský katolícky kňaz Ferdinand

(Nándor) Juriga, svojský národný buditel, politik a publicista, ktorý potom od roku 1905 pôsobil trinásť rokov ako farár vo Vajnorochoch. Alebo že od roku 1919, teda po zmene politického režimu po vzniku Československej republiky učila v tejto škole Viera Kutlíková, dcéra Vendka Kutlíka, významného národovca z konca 19. storočia. V. Kutlík bol predtým za svoje aktivity prenasledovaný a Viera, ktorú vychovávala teta Marína Hodžová-Hladká, hoci vyštudovala učiteľské inštitúty, až do roku 1918 ako dcéra pansláva nemohla vyučovať. Vyučovala preto jazyky súkromne a pracovala v bratislavskom Stollwercku. V úvodných troch kapitolách by sa žiadalo doplniť podrobnejšie údaje najmä o kolóniách Dynamitky, alebo aspoň základné informácie o školách v Bratislave na prelome 19. a 20. storočia, keď škola pri Dynamitke začala fungovať, pretože autor spomína školy v Bratislave od stredoveku až do čias Mateja Bela. Je na škodu publikácie, že autor nerozobral a nezakomponoval do textu historické plány a fotografie, ktoré využil z iných

publikácií či kroník. Pedagógov a žiakov tejto školy z posledných tridsiatich rokov potešia podrobné údaje o bežnom živote v škole, údaje o úspechoch žiakov, ale aj farebné fotografie, ktoré dokumentujú školské dianie.

Autor publikácie doc. Ján Danek pôsobí v súčasnosti na FF UCM v Trnave, kde vyštudoval. Celý profesijný život sa venuje pedagogickým problémom (nie histórii, nie Bratislave), čo je zreteľné aj v spomínanej knihe, a najmä v prehľade literatúry - z 27 titulov iba sedem sa venuje konkrétne Bratislave, ostatné sú všeobecné, pedagogické, resp. sa venujú československým dejinám. Škola tak dostala k svojim 120. narodeninám darček v podobe knihy napísanej z pohľadu nezainteresovaného pedagóga.

Viera Obuchová

PhDr. Viera Obuchová, CSc., rodená Čapkovičová, pôsobí od roku 1974 ako historička Mestského ústavu ochrany pamiatok v Bratislave; v rokoch 1959 - 1966 bola žiačkou ZŠ v Gaštanovom hájiku.

Kuchajda zmenila tvár na nepoznanie

Spomienky pani Eleny Globanovej ožili, keď si v letnom čísle Hlasu prečítala o plánoch na obnovu parčíka na Háľkovej ulici. Poslala nám niekoľko viet, a tie nás tak zaujali, že sme si dohodli návštevu, aby sme sa v rozhovore dozvedeli viac.

„Rodičia sa prisťahovali do Nového Mesta z Čiech v roku 1940. Otec pracoval v Prahe ako právnik v sociálnej poisťovni, po vzniku Slovenského štátu však musel Čechy opustiť a poslali ho do Bratislavy. Spolu s kolegami Dr. Kadlečíkom a Dr. Nipelom tu zakladali Úrad sociálneho zabezpečenia (dnes Ústredie sociálnej poisťovne, ktorej sídlo bolo na Bezručovej ulici, naproti Modrému kostolíku). Prvý menší byt dostali od sociálnej poisťovne v Novej dobe II. Neskôr, keď sa im narodili dve deti, získali väčší byt na Svätovojtešskej ulici 2, a tu som s nimi bývala už aj ja - od roku 1947 až dodnes,“ hovorí pani Elena.

Dom, v ktorom pani Globanová vyrástla a dodnes žije

Do nášho rozhovoru prispela aj pani Gabriela Švančarová, 94-ročná matka pani Globanovej. Nové Mesto videla z perspektívy mladej ženy a dnes hovorí, že to boli romantické časy. Spolu s manželom pracovali v sociálnej poisťovni. Ako odborná referentka sa venovala sociálnemu zabezpečeniu vyše dvadsať rokov. „V tom čase neexistovali počítače, nemala som ani kalkulačku, tabuľky či iné pomôcky. Všetko sme ráтали

z hlavy. Referentiek bolo asi dvadsať, vybavenie a stanovenie dôchodku sme zvládli za dva týždne, a dnes to trvá pol roka,“ hovorí s úsmevom. „Nikdy sme nemali problémy či sťažnosti, kontroly výpočtov sa robili trojmo. Na konci svojej praxe som robila na stránkovom oddelení, bola som jeho prvou pracovníčkou. Ešte aj po odchode do penzie chodili za mnou ľudia a hľadali ma. Vedela som sa s každým porozprávať, ovládam nemčinu, maďarčinu, plynule som hovorila aj po francúzsky.“

Okolo roku 1952 musel otec pani Globanovej odísť z pozície právnik a ísť robiť manuálnu prácu do panelárne. Nezľomilo ho to, vyrovnal sa s novou situáciou. Bol hrdý na to, že z ich prvých panelov sa stavia sídlisko na Štrkovci a rád sa chodil s manželkou prejsť po Rožňavskej ulici, odkiaľ sledovali, ako paneláky rastú. V roku 1968 ho rehabilitovali, a potom opäť robil právnika vo firme Investing, ktorá sa venovala výstavbe Bratislavy.

Až niekde z Hlbokej ulice tiekol mestom potok, ktorý zvedli popod Šancovú do potrubia, no potom voľne pokračoval popri Vajnorskej. Tiekol v ňom odpad z Bratislavy a vlieval sa do kalových jám, ktoré sa vtedy nachádzali v oblasti Kuchajdy. „Ponad potok nevedol most, len akýsi kovový sud a cez ten sme ako deti chodili,“ spomína pani Elena.

V štyridsiatych rokoch zriadili Nemci poľný lazaret v Masarykovej škole na Českej ulici. Pomrelo tam vtedy veľa nemeckých vojakov, ich telá vyvážali do spoločného hrobu. „Bol to len taký kopček navršeny hneď naproti nášmu domu, asi tam, kde je dnes hlavný vchod do Polusu. Ešte dlhé roky tam stál kríž. Vždy sa našla nejaká dobrá duša, ktorá

tam zapálila sviečky, v našom okolí žilo veľa Nemcov. Keď neskôr kalové jamy zasypali, vznikli na území Kuchajdy záhrady. Stávalo sa, že v nich ľudia pri rôznych výkopových prácach objavili ľudské kosti. Aj moji priatelia medici si tu hľadali kosti na anatómiu. Pôda bola nesmierne úrodná, pohnojená biologickým odpadom z veľkej časti mesta, takú zeleninu som už potom nikdy viac nevidela,“ dodáva pani Globanová.

Ďalšiu spomienku doplnila pani Švančarová: „Veľký kameň, čo dodnes trčí z vody Kuchajdy na strane od Tomášikovej ulice, je pozostatkom vojenského bunkra. Bol taký pevný, že sa ho ani neskôr nepodarilo zlikvidovať. Nad ním mal domček a záhradu hájnik, ktorý sa

Za historické snímky Kuchajdy z 30. rokov 20. storočia ďakujeme pani Márii Jergušovej

o túto oblasť staral. Boli sme veľmi za-dobre, priateľila som sa s jeho ženou. Za domom im rástli šampiňóny a ja som ich tam mohla zbierať. Na ich dvore stála veľká moruša, z veľkých sladkých plodov robievala hájnička dobrý sirup. Jazero začali hľbiť až neskôr, asi pred rokom 1950, ale práce trvali dlho. Vyťa-žený štrk vozili na železniciu, k stanici Nové Mesto.“

Električka sa obracala za Novou dobou a príšerne škriľala. Aj neskôr, keď už trať dobudovali a predĺžili, ešte sa tam obra-cala sedmička. Nastupovalo sa v strede vozňa po veľmi vysokých schodíkoch.

Deti z Vajnorskej ulice chodili najprv do školy na Kalinčiakovej ulici. Stála tam, kde je dnes farmaceutická fakulta. Ne-skôr postavili školu na Háľkovej (Slova-ny), na tie časy to bola veľmi moderná a dobre vybavená škola. Rodičia detí z okolia pri výstavbe pomáhali, vybudovali školu svojpomocne. Keď potom oslavo-vali jej otvorenie, ZRPŠ usporiadalo v te-locvični tanečnú zábavu. „Ale celé parke-ty sa vyduli kvôli vlhkosti, takže sa nám tancovalo ťažko,“ smeje sa pani Švanča-rová. Ku škole patrilo krásny park s cudzo-krajnými drevinami, vznikol v ňom malý

amfiteáter, kde škola robila všetky svoje podujatia. Žiaľ, park bol zničený, keď tu postavili budovu Bytofondu.

„V parku na Háľkovej ulici stával starý majer, budovu lemovali bielo-škoricové tehly. Na priečelí mal oblúk s nápisom Emy háza (Emin dom). Týmto menom sa potom označovala celá štvrť. Druhý podobný dom stál na dnešnej Škultéty-ho ulici, tiež mal dvor a uprostred neho sedával nádherný páv,“ ukončili svoje spomínanie moje príjemné hostiteľky.

Spomienky zaznamenala
Jana Škutková

Bývalý amfiteáter slúžil predovšetkým škole, snímka z archívu Ing. Petra Böhma.

Článok o parčíku zaujal viacerých čitateľov

Reagujem na váš článok v septembro-vom Hlase Nového Mesta *Parčík na Háľkovej opekníe*, ktorý ma zaujal. Narodil som sa v tejto lokalite v r. 1951. Na mieste terajšej budovy Bytofondu, firmy Bameko a i. skutočne stál veľký majer. (Pôvodný názov tejto štvrte bol „Emyhazy“ – Emin dom.) Môj starý otec si roku 1931 dal po-staviť rodinný dom na Brezovskej ulici (názov má od Brezovej pod Bradlom – rodiska M. R. Štefánika aj rodiska prvého obyvateľa tejto ulice – p. Kollárika). Za mojich školských čias fungoval v priesto-roch majera povozník p. Popovič, mával 4 – 5 koní, p. Rydziová chovala prasce, kozy, sliepky i zajace, ktorým moji starí rodičia prispievali prebytkami z kuchy-ne. Mimochodom, počas oslobodzovania Bratislavy v apríli 1945 boli v tomto ob-jekte ubytovaní (aj u nás doma) sovietski odminovači a tankisti. Terajší parčík bol

súčasťou veľkého parku. Časť tvorilo det-ské ihrisko na mieste dnešného Bameka, kde bol aj veľký bazén na plávanie, pies-kovisko, hojdačky a bývala tam pani do-zorkyňa.

Celý park bol oplotený (od bývalých pozemkov firmy Tarbuk až po Varšavskú ulicu) a oficiálne sa nazýval Pioniersky park, svedčili o tom veľké kovové nápisy na bránach z Háľkovej i Brezovskej ulice. Súčasťou parku bol veľký kruhový amfite-áter, v ktorom p. školník Hyseľský zo ZDŠ Slovany na Háľkovej ulici pri otvorení a ukončení školského roka premietal fil-my, vyvesoval zástavy atď. Uskutočňovali sa tam aj pionierske sľuby. Len tak mimo-chodom, riaditeľom ZDŠ Slovany bol vyše dvadsať rokov p. Nándory a školníkom spomenutý p. Hyseľský (prezývaný Ti-ger). Keď priviezli uhlie do kotolne, bý-valo jeho zvykom prísť do mojej triedy na

hodinu matematiky k p. učiteľke Madaj-díkovej (to bola naša triedna) s požiadav-kou, že potrebuje troch silných a múd-rych ôsmakov či deviatakov na skladanie uhlia (nie sprostých, aby im to učivo ne-chýbalo). Inak sme v amfiteátri hrávali futbal-jednodotyk a hokej, keď veľa napr-šalo, púšťali sme si tam modely lodí.

Raritou, ktorá vydržala aj v zmenšenom parku po postavení nových objektov, je už roky rokúce rodinka ďatlov pestrých - žije na veľkom strome nazývanom „gle-díčia trojtrňová“ a nedá sa nikým a ničím vyrušovať (čo je v centre mesta dosť veľká rarita).

Kvôli pracovnému zaneprázdneniu som nemal možnosť prísť na stretnutie 25. júla 2012, ale pretože tu žijem celý život (aj môj syn a vnučky), mám mimo-riadny záujem na zachovaní aspoň zvyšku parku.

Čestmír Hýbl

Novomešťania hodovali a lúčili sa s letom

Novomestské hody pripadli tohto roku na nedeľu 9. septembra. Keďže sa k cirkevnej slávnosti pridružilo aj slávnostné ukončenie Kultúrneho leta, Novomešťania zažili deň plný tradícií, zábavy i športu.

Vodná plocha Kuchajdy sa stala dejiskom nevšednej atrakcie – prvý raz sa tu predviedli dračie lode, ktoré majú vo svete dvetisícročnú tradíciu. Pretekov na unikátnych plavidlách sa zúčastnila šesť tímov.

Prvé miesto si vybojovalo družstvo spravodajskej televízie TA3. Nestratila sa však ani posádka mestskej časti Nové Mesto, ktorá si vypádlila pekné tretie miesto.

Na miestnom multifunkčnom ihrisku sa od rána športovalo. Hodový turnaj o pohár starostu vyhral tím pod názvom Slovanisti, zložený z fanúšikov najslávnejšieho bratislavského futbalového klubu.

Nádherne predstavenie laserovej šou na záver večera bolo prekvapením a nevšedným zážitkom. Dalo atraktívnu bodku za prázdninovými týždňami plnými kultúrnych, spoločenských i športových aktivít, ktoré pre svojich obyvateľov pripravila mestská časť.

Recept budúcich šéfkuchárov

Súťaž vo varení rybacej polievky spetrila záver Kultúrneho leta a poskytla víťané občerstvenie pre ochotných „koš-tovačov“. Súčasťou programu bola po prvýkrát, organizátori i súťažné tímy si odskúšali pomerne náročnú prípravu varenia vonku na ohnisku. Tri družstvá zostavili novomestské kluby dôchodcov,

jedno pridali pracovníci miestneho úradu a piaty súťažiaci tím vytvorili študenti Hotelovej akadémie z Mikovíniho ulice. Základné suroviny súťažiaci dostali, no rôzne ochucovadlá a doplnky si priniesli

a použili podľa vlastnej inšpirácie. Porota si ťažkala na svoju úlohu, každú z vynikajúcich polievok ochutnala a dlho sa radila, kým vyniesla verdikt - víťazstvo si odniesli budúci kuchári, no všetky ostatné tímy získali druhé miesto.

Štyria mladí muži v nažehlených bielych rovnosťach nezapreli v sebe hrdosť a profesionálny prístup. „Zvolili si ťažkú prácu. Kuchár dnes musí byť manuálne zručný, mať prehľad o našej kuchyni i tých cudzokrajných, prirodzene komunikovať s hosťami v reštaurácii. Aj preto až 98 percent študentov tohto odboru sú chlapi,“ hovoria majsterky odbornej výchovy Mária Škarbová a Eva Krasňanská. Hotelová akadémia spolupracuje s reštauráciami najlepších bratislavských hotelov, napríklad Crown Plaza, Austria Trend či Kempinski. „Šéfkuchári nám dôverujú, neschováávajú si svoje tajomstvá,“ pochvaľuje si Patrik Angst. „Veď už som varil aj pred osemdesiatimi novinármi,“ dodáva Kristián Cutleac.

Niektoré tímy by svoj recept neprezradili ani za nič, víťazi s tým však problém

nemali. A tak, kto má chuť, môže si vyskúšať rybaciú polievku podľa odborníkov.

Na oleji opražili cibulku, zeler a mrkvu, nakrájané na rezančeky. Dochutili soľou, trochu aj pikantnou paprikou, zaliali vodou a chvíľu podusili. Potom pridali rôzne ryby, kúsok lososa, kapra, filé a plody mora, nakoniec ešte blanšírovanú paradajku a papriku. Na dochutenie použili štipku šafranu a čierne korenie. Prizdobili plátkami pomaranča a feniklom.

Dobrá chuť!

Jana Škutková
Snímky František Rajecký

Pozvánka na víkend s fotografiou

V dňoch 6.-7. októbra 2012 sa v hoteli Crown Plaza v Bratislave uskutoční 4. ročník veľtrhu fototechniky a príslušenstva na tvorbu a spracovanie fotografií FOTO SLOVAKIA 2012.

Okrem výstavy spojenej s predajom fotografickej techniky známych značiek za výhodné ceny čaká návštevníkov bohatý sprievodný program. Nebudú chýbať súťaže, fotografovanie v otvorenom ateliéri s krásnymi modelkami, workshopy (napr. Techniky svietenia portrétov), prednášky (Vyberáme digitálnu zrkadlovku, Slovenskí fotografi na olympiáde, Modelingová a reklamná fotografia, Lightroom 4, Borneo, Módná fotografia, Slovak Press Photo) a iné.

Znalcov aj laickú verejnosť iste pritiahnu prednášky a workshopy K. Srnca, M. Matloňa, P. Bambouska, M. Vrabka, J. Peniaka, A. Fremuta či L. Dvořáka. Čerešničkou na torte bude workshop svetovo uznávaného fotografa Roberta Vana.

Pozrieť si môžete malé výstavy, medzi ktorými vyniknú fotografie v životnej veľkosti od módného fotografa Maria Gottiho. Pripravené je aj losovanie ohodnotenej ceny a zaujímavý program pre deti. Ďalšie informácie a aktualizovaný program nájdete na www.fotoslovakia.sk alebo na Foto Slovakia na facebooku.

Cvičenie posilňuje telo i dušu detí

V Novom Meste pribudla tradičná možnosť na cvičenie rodičov s deťmi, batolátami a dočkátami. Medzinárodná sieť The Little Gym®, ktorá má v Európe viac než 20 členov, otvorila 12. septembra na Vajnorskej ulici 45 svoju prvú slovenskú pobočku.

„Pomáhame deťom rásť a všestranne sa rozvíjať - z fyzickej aj duševnej stránky. Deti postupne zdokonaľujú svoje schopnosti, získavajú nové zručnosti a sebadôveru, na ktorej budú stavať celý život. Rodičia s deťmi od štyroch mesiacov do dvanástich rokov sa u nás môžu oboznámiť s modernými metódami nesúťažného cvičenia,“ uviedla Marianna Truchlíková, manažérka slovenskej pobočky.

The Little Gym® dáva priestor, aby si deti v bezpečnom a priateľskom prostredí a v rámci odborne zostaveného programu vyskúšali rôznorodé druhy pohybových aktivít a vytvorili si všestrannú základňu. Hlavným cieľom je, aby cvičenie deti bavilo. Pohyb a šport sa pre nich má stať prirodzenou súčasťou životného štýlu. Programy vychádzajú zo základov gymnastiky a sú navrhnuté tak, aby deti postupne zlepšovali svoju obratnosť, koordináciu pohybov a celkovú zdatnosť. Ich neoddeliteľnou súčasťou je dôraz na emocionálny a sociálny rozvoj detí. Učia sa počúvať, sústrediť sa, riadiť sa pokynmi inštruktora a spolupracovať s ostatnými. Posúvajú hranice svojich fyzických možností a ich sebadôvera prirodzene rastie. (lg)

Večer plný swingu

V stredu 3. októbra uzrie svetlo sveta nový CD album swingového orchestra **FATS JAZZ BAND** s názvom **...in Fats Waller's rhythm...** Koncert spojený s jeho krstom sa začína o 20. h vo Swing Café na Vajnorskej 98/H (oproti vstupu do plavárne Pasienčky). Repertoár Fats Jazz Bandu je založený na autentickej interpretácii skladieb z pera Thomasa „Fats“ Wallera, jednej z ústredných postáv amerického džezu v tridsiatych a štyridsiatych rokoch minulého storočia. Orchester hrá skladby v pôvodných aranžmánoch a na originálnych nástrojoch. Interpretuje aj reper-

toár ďalších významných osobností džezovej scény tohto obdobia, ako boli Louis Armstrong, Teddy Wilson, Lester Young, Billie Holiday a ďalší. Pre odváživcov je k dispozícii aj tanečný parket. Viac informácií: www.fatsjazzband.com, www.swingcafe.sk

INZERCIA:

Inštalatér – lacno a rýchlo. Kontakt: 0904 572 977

Teplum koberce, sedačky, posteľe. 0903 195 861

Športové podujatia pomohli charite Green Bike Tour 2012

Podujatie Kellys Green Bike Tour 2012, ktoré sa koncom leta konalo na Partizánskej lúke, spojilo cyklistiku a charitu. Počet účastníkov preteku oproti vlaňajšku vzrástol, vďaka čomu môžu organizátori prispieť na pomoc onkologicky chorým deťom sumou 5 000 eur – o tisíc viac než vlani.

Štartovalo vyše 800 nadšencov cyklistiky, najviac pribudlo detí. „Mali sme tam 187 detí, čo je stopercentný nárast,“ povedal jeden z organizátorov akcie Miroslav Bílik. Na dlhšiu 75-kilometrovú trať si trúfalo okolo 200 cyklistov, 34-kilometrovú trať ich zdolalo dvakrát toľko.

Snímka Lucia Tomovičová

RÁMOVANIE OBRAZOV

Poskytujeme všetky druhy rámarových prác.
Široký výber rámov a paspárt.
Ponúkame obrazové antireflexné sklo CLARYL s odrazivosťou 8x menšou ako obyčajné sklo.
Výroba zrkadiel na mieru.
Odborné poradenstvo profesionálneho výtvarníka pri výbere rámu.
Pohodlné parkovanie priamo pri prevádzke, príjemné prostredie v tichej štvrti Bratislavy.

OTVÁRACIE HODINY:
Pondelok: 12:00 - 16:00
Utorok - Piatok: 12:00 - 17:30
Návštevu mimo otváracích hodín je možné dohodnúť telefonicky.

Ing. Peter Böhm
Bezová 19
831 03 Bratislava - Nové Mesto
tel: 0905 627 140
peter.bohm@chapel.sk
www.ramovanie.info

Po predložení inzerátu obdržíte jednorazovú zľavu

100%

Zľavu je možné uplatniť do 31.12.2012

Pozývame

STREDISKO KULTÚRY BRATISLAVA - NOVÉ MESTO, VAJNORSKÁ 21 tel.: 44373771, 44372620 e-mail: info@skvajnorska.sk, www.skvajnorska.sk	20. 10. 2012, sobota 8. h – 15.30 h Medzinárodné VSZ a predajná výstava hornín, minerálov, fosilií a drahých kameňov	HUDOBNÉ Klavír a hudobná teória: utorok, stredu, štvrtok 14. h – 20. h
PODUJATIA PRE DETI	VÝSTAVY	Ponúkame pre stredné školy kultúrno-spoločenské a výchovno-vzdelávacie podujatia Prenájom priestorov na semináre, spoločenské posedenia, prezentácie Výroba reklamy od vizitiek po transparenty, vrátane grafických návrhov, tel. 44372620
17. 10. 2012, stredu 8.30, 9.45, 11. h Hore brehom, dolu brehom, rozprávkový príbeh z budúcnosti pre I. st. ZŠ 19. 10. 2012, piatok 10. h Kaleidoskop vedomostí z oblasti mineralógie, VI. ročník, 2. časť pre žiakov ZŠ pod vedením odborných lektorov Pezinský Permoník	25. 9. – 7. 10. 2012 Autorská výstava z fotografickej tvorby Martiny Kurt 9. – 20. 10. 2012 DUK predstavuje Podpoľanie v obrazoch Vernisáž 9. 10. 2012 o 17. h 23. 10. – 3. 11. 2012 Ján Ferianec, Eva Feriancová – Betlehem a šperky z drôtu Vernisáž 23. 10. 2012 o 17. h	DOM KULTÚRY KRAMÁRE Stromová 18, tel.: 54 77 11 48 http://www.skvajnorska.sk , e-mail: dkkramare@chello.sk
KLUBOVÉ PODUJATIA	Návštevný čas výstav: pondelok - piatok 14. h – 18. h, v sobotu a nedeľu v rámci podujatí	PODUJATIA PRE DETI
1., 8., 15., 22., 29. 10. 2012, pondelok 18. h Sahadža joga, pokročili - ako sa zbaviť stresu, klubové stretnutie pre záujemcov, vstup voľný 2., 9., 16., 23., 30. 10. 2012, utorok 18. h Sahadža joga – začiatocníci - ako sa zbaviť stresu, napätia, stretnutie pre nových záujemcov, vstup voľný 4. 10. 2012, štvrtok 16. h Klub Patchwork 18. 10. 2012, štvrtok 16. h Klub priateľov opery, pravidelné stretnutie členov s operným umením 23. 10. 2012, utorok 17. h Bratislavský včelársky spolok, pravidelné stretnutie členov a záujemcov 24. 10. 2012, stredu 17.30 h Klub Túlavé topánky 26. 10. 2012, piatok 14. h Informačné centrum zdravia	Predpredaj vstupeniek: pondelok – stredu 16. h – 19. h a jednu hodinu pred podujatím v SK BNM Vajnorská 21, tel. 02/44373763 Zmena programu vyhradená	13. 10. 2012, sobota 16. h Jesenný tanečný kolotoč s Disko Jarkou 27. 10. 2012, sobota 16. h Gašparko a drak, klasické bábkové predstavenie v podaní Stražanovho bábkového divadla
HUDOBNÓ-TANEČNÉ PROGRAMY	KURZY, KRÚŽKY - ešte možnosť zápisu	KLUBOVÉ PODUJATIA
6. 10. 2012, sobota 17. h Čaj o piatej s HS COLOR, tanečné podujatie pri hudbe 60. – 90. rokov, pri sviečkach so žrebovaním vstupeniek 13. 10. 2012, sobota 17. h Za dychovkou na Vajnorskú s DH ŠARFIANKA, ľudová zábava pri dobrej dychovej hudbe so žrebovaním vstupeniek na koncerty 20. 10. 2012, sobota 17. h Čaj o piatej s HS CHARLIE BAND, tanečné podujatie pri sviečkach a dobrej hudbe 60. – 90. rokov 25. 10. 2012, štvrtok 19. h ZALMAN a spol. Koncert známej folk country skupiny z ČR v rámci 11. ročníka Folk country sála 27. 10. 2012, sobota 17. h Čaj o piatej s HS SKAN, tanečné podujatie pri hudbe 60. – 90. rokov pri sviečkach a so žrebovaním vstupeniek	JAZYKOVÉ KURZY Angličtina pre deti v MŠ Angličtina, nemčina pre dospelých - klasický a polointenzívny kurz, 50 hodín pre začiatocníkov, pre mierne pokročilých a pokročilých - konverzácia 1x týždenne alebo 2x týždenne, 50 hodín Taliančina pre dospelých - klasický pre začiatocníkov, mierne pokročilých, pokročilých - konverzácia 1x týždenne, 60 hodín	10., 24. 10. 2012, stredu 16.30 h Klub Venuša, Liga proti rakovine
VÝMENNÉ STRETNUTIA ZBERATEĽOV (ĎALEJ VSZ)	VÝTVARNÉ KURZY	KURZY, KRÚŽKY - ešte možnosť zápisu
13. 10. 2012, sobota 8. h – 12. h VSZ mincí, medailí, odznakov, bankoviek, starých pohľadníc, telefónnych kariet, kníh, filatelie, plagátov, gramofónových platní	Keramika pre deti 1x týždenne, stredu 17. h – 19. h Keramika pre dospelých 1x týždenne, pondelok, utorok 17. h – 20. h Výtvarné techniky maľba, kresba, grafika a kombinované techniky pre začiatocníkov aj pokročilých 1x týždenne, utorok 17. h – 20. h Výtvarné štúdio základné princípy kompozície obrazu, teória farieb a perspektívy Výtvarná škola D. Zacharovej pre malých aj veľkých a príprava na školy umeleckého zamerania, 1x týždenne, štvrtok 15.30 – 17.45 h, piatok 14.30 – 16.45 h	VÝTVARNÁ VÝCHOVA Ateliér neprofesionálnych výtvarníkov 1x mesačne (sobota + nedeľa) 21. 10. 2012 od 9. h do 14. h úvodné stretnutie, možnosť zápisu VYT FIT- výtvarné relaxcentrum - info v DK
	PRAKTICKÉ	POHYBOVÉ KURZY, KRÚŽKY
	Šijeme s Burdou: škola strihov a šitia, návrhárstvo, nové módné trendy utorok, stredu, štvrtok 17. h – 20. h	Škola pred škôlkou cvičenie pre deti od 15 mesiacov do 3 rokov s mamičkami na MD, s hudobným sprievodom, utorok 10. h – 11.30 h Zdravotné cvičenie na problémy s chrbticou s prvkami jogy začiatocníci vo štvrtok 17. h – 18.30 h, pokročilí v utorok 18.15 h – 19.45 h Pilatesove cvičenia pondelok 17. h – 18. h a 18.15 – 19.15 h štvrtok 18.45 h – 19.45 h ZUMBA latino tance (merenge, salsa, cumbia, reggaeton) pre dospelých v utorok 17. h – 18. h, pre deti od 4 do 7 rokov v utorok 16. h – 16.45 h
	KURZY A SEMINÁRE	HUDOBNÉ KURZY
	Moderovanie a komunikácia, Etiketa a verejné vystupovanie, Rozvoj osobnosti, Poznaj svoj hlas, Fotografia, Pletenie z papiera, Írske tance	Hra na klavír, spev, hudobná teória pre deti, dospelých, seniorov
	POHYBOVÉ	Štúdio Alexander Angličtina pre deti
	Joga, 3 mesiace	Predaj vstupeniek: pondelok, utorok, stredu od 16. h do 19. h Vstupné sa vráti len v prípade zrušenia predstavenia. Zmena programu vyhradená. Vstupenky nerezervujeme.